

A Petőfi-emlékkönyvtári alap szétoztása

A *Könyvtáros* márciusi számában megjelent cikk (134—135. old.) egyszerre fejezett ki örömet és szorongást: örömet afőlött, hogy az akcióból valósággal mozgalom lett, szorongást pedig amiatt, hogy a háromszoros túljelentkezés következtében az eredetileg tekintélyesnek tűnő könyvtártámogatási alap összességűsorodott, s ennek következtében lehetetlenné vált a könyvtárpolitikai érdekeknek megfelelő, egyben igazságos szétoztása.

Szerencsére nemcsak a pályázók száma nőtt meg, hanem a jelentkezők által vállalt áldozatos felajánlásokat méltányolva új pártfogók is sorompóba léptek, s hatalmas anyagi támogatással járultak hozzá a központi alap felemeléséhez. A központi *kulturális alap* 1 000 000 Ft-tal, az *Országos Ifjúságpolitikai és Oktatási Tanács* 280 000 Ft-tal, a *Hazafias Népfront* pedig 100 000 Ft-tal növelte az eredetileg 1 300 000 Ft-os Petőfi-emlékkönyvtári alapot, amely így több mint kétszeresére nőtt. A támogatókhoz csatlakozott a *Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa* és a *Képző- és Iparművészeti Lektorátus* is. A TOT segítése áttételek révén, a jövőben fog jelentkezni bizonyos települések könyvtárainál, a Lektorátus támogatása pedig a tanácsok és a könyvtárosok erőfeszítéseit koronázza meg: a legérdemesebb 48 könyvtárnak juttat Petőfi-emlékkönyvtári táblát.

Márciusi cikkünkben már beszámoltunk arról, hogy az ország valamennyi megyéjéből érkezett nevezés az 'emlékkönyvtár cím elnyerésére, illetve az egyszeri központi anyagi támogatásból való részesedésre. A 63 pályázó könyvtár közül végül is 58 kapott anyagi segítséget bútorra-berendezésre vagy könyvre, illetve mindkettőre. A jutalmazott könyvtárak névsora megyénként így fest:

Bács-Kiskun: Dunavecse, Kunszentmiklós; **Baranya:** Berkesd, Dunaszekcső, Baksa, Egyházasharaszti, Turony; **Békés:** Vésztő, Füzesgyarmat, Tarhos, Mezőberény, Szarvas; **Borsod-Abaúj-Zemplén:** Miskolc-Diósgyőr, Aggtelek, Lak, Hangács, Szín; **Csongrád:** Szegedi ifjúsági könyvtár, Ásotthalom, Sándorfalva, Tömörkény; **Fejér:** Bicske-Ujtelep, Cece, Mezőszilas; **Győr-Sopron:** Győr-Ady lakótelep; **Hajdú-Bihar:** Debrecen-Dobozi lakótelep, Váncsod; **Heves:** Maklár, Verpelét, Egerfarmos, Sarud; **Komárom:** Kisbér; **Nógrád:** Egyházasgerge, Ludányhalászi, Patak, Piliny, Somoskő, Szécsényfelfalu, Salgó-bányatelep; **Pest m. és Budapest:** 35. sz. FSZEK kerületi könyvtár (Soroksár), Tök, Aszód; **Somogy:** Kaposvár-Északnyugati városrész, Balatonlelle, Kuntelep, Berzence, Balatonmária; **Szabolcs-Szatmár:** Fehérgyarmat, Nagyar, Tünyogmatolcs; **Szolnok:** Törökszentmiklós (Petőfi ált. iskola), Kétpó; **Tolna:** Sárszentlőrinc; **Vas:** Vassurány; **Veszprém:** Szigliget, Tés; **Zala:** Gelse, Csesztreg.

Ebből a névsorból tehát nagyobb szám kerekedik ki, mint ahány táblát juttat a Képző- és Iparművészeti Lektorátus az intézményeknek. Az ok némi a Lektorátus szűkkeblűsége — erről annál inkább nem lehet beszélni, mert a könyvtárosok még jól emlékeznek a „Felszabadulási emlékkönyvtár”-akcióra, amelyben 100 falunak jutott táblát a Lektorátus, valamint a Rakacai Községi Könyvtár előtt felállított „Anyaság”-szoborra, amely szintén tőle származik —, hanem azzal magyarázható, hogy a Művelődésügyi Minisztérium könyvtárügyi osztálya *ennyi* táblát kért. A könyvtárügyi osztály ugyanis elválasztotta a „Petőfi-emlékkönyvtár” cím használatának engedélyezését az egyszeri anyagi támogatástól. A tanácsok áldozatkészségét méltányolva olyan könyvtárakat is megsegített, amelyeknél az esetleg igen tiszteletreméltó és erőn felüli vállalkások sem látszanak szavatolni, hogy a Petőfi névre pályázó intézmény végül is a szigorúbb szakmai és esztétikai mércének megfelelő új könyvtárat, könyvtárhelyiséget hoz létre. Ezért az elbírálók elsőre csupán 32 könyvtárnak engedélyezték a címhasználatot, 16 intézménynek a Petőfihez méltó környezet kialakításában a végeredménnyel még „bizonyítania” kell. (Természetesen az sem közömbös, hogyan alakul a cím elnyerésére nem javasolt könyvtárak kialakítása, további sorsa és fejlesztése.) A központi könyvtárügyi szervek a közeli és távolabbi jövőben a pályázatban résztvevő *valamennyi könyvtár sorsát figyelemmel kísérik*. Róluk, működésükről, vállalkásaik teljesítéséről, a Petőfi-kultusz ápolásáról időről-időre a *Könyvtáros* is beszámol.

Azonban nemcsak a szakma „szeme” lesz a Petőfi-emlékkönyvtárakon. A könyvtárak társadalmi kapcsolatainak erősítését, szorosabb kötődését szolgálja a mozgalomhoz csatlakozott társadalmi szervek újszerű viszonya is a támogatott könyvtárakhoz: a Hazafias Népfront és az Országos Ifjúságpolitikai és Oktatási Tanács által felajánlott összeg nem kerül „személytelenné” válva a közös „kalapba”, hanem meghatározott könyvtáraknak szól. A Népfront forintjait például a *mezőberényi, az aggteleki és a tőki* könyvtár kapta abban a jogos, feltételezésben, hogy valósággal bázisintézményei, műhelyei lesznek a Népfront nagy, hosszú időre szóló vállalkozásának, az „Ol-

vasó népért” mozgalomnak; általában pedig a Népfront törekvéseinek, akcióinak zászlóvivői. Az Országos Ifjúságpolitikai és Oktatási Tanács az ifjúság nagyobb csoportjainak „megmozgatására”, irodalmi nevelésére alkalmasnak látszó, erős városi intézményeknek adta támogatását. Így kap OIOT-segítséget az ország leendő legnagyobb alapterületű kerületi könyvtára Miskolc-Diósgyőrben, az ősi vár közelében, ahol Petőfi is járt; Debrecen első nagy alapterületű városi fiókkönyvtára a Dobozi-lakótelepen; „az Ady Endréről elnevezett fehér foltot” (Boldizsár Iván) eltüntető könyvtár Győrött; a zsegei ifjúsági könyvtár és a városá nyilvánításának centenáriumát ünneplő Kaposvár új, *városrészi könyvtára*. E könyvtárak tevékenységétől nem csekély eredményeket várunk: egyebek között munkájuktól is függ, számíthat-e az egész magyar könyvtárügy a jövőben is az ifjúságpolitikai szervek támogatására.

Említettük, hogy a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa is támogatja a Petőfi-emlékkönyvtárak létesítésének ügyét. A TOT elnökhelyettese levélben fordult azokhoz a termelőszövetkezeti területi szövetségi titkárokhoz, akik körzetében legalább két mezőgazdasági jellegű község könyvtára jelentkezett a Petőfi-pályázatra. A levél a Petőfi-akció ismertetése után a pályázó községi könyvtárak támogatását kéri a területi szövetségtől: elsősorban a *helyi termelőszövetkezetek* és vállalatok, intézmények segítségének megnyerését, az erők összefogását javasolja, ha azonban ebből az eredeti vállalásokon túllépő nagyobb eredmény nem várható, célszerű, hogy a megyei szervek bevonásával a *területi szövetség segítse az akciót* — például berendezéssel vagy könyvekkel. Ahol a helyi és a megyei erőforrások, valamint a Művelődésügyi Minisztérium központi támogatása is kevésnek bizonyulna, kisebb mértékben a TOT segítségét is kilátásba helyezzi a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnökhelyettese.

Amikor e sorokat írjuk, a könyvtárak többsége még nem ismeri a pályázat rá vonatkozó döntéseit. Az előzetes tárgyalások tartózkodó véleményeiből azonban a Művelődésügyi Minisztérium egy figyelemre méltó tanulságot máris levonhatott. Nevezetesen azt, hogy *a pályázat a helyi könyvtárpolitikát alakító tényezővé vált*. „Másként tárgyalunk a tanácsokkal az új könyvtárakról, mint korábban, mert szakmai javaslataink mellé anyagi érveket’ is fel tudunk sorakoztatni” — mondotta az egyik megyei könyvtáros. Nyilvánvaló, hogy az akció lebonyolításában, az építési és berendezési elképzelések valóra váltásában még lesznek nehézségek, talán helyenként a pénzügyi lebonyolítás sem történik eléggé gördülékenyen. A döccenőket beleszámítva is bizonyos azonban, hogy hazánk könyvtárügye lényegesen gazdagodott az akcióval. Ha csak egyetlen korszerű könyvtár épülne Petőfi emlékére, már nem is volt hiába a könyvtárosok fáradsága! Ennél azonban sokkal több történt: *Az ország csaknem minden vidékén összekapcsolódott a könyvtári mozgalom, a könyvtárfejlesztési szándék a költő emlékével*. Petőfi maga az örök fiatalság. És ne feledjük: közművelődési könyvtárügyünk legnagyobb területe maga sem idősebb 24 évnél. Az emlékkönyvtári mozgalomban résztvevőktől is függ, hogy a könyvtárügy időről időre megújuljon, korszerűségéből ne engedjen, szellemében ne fáradjon el és ne öregedjék meg soha.

G. Gy.

A MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVHÓNAPRA MEGHIRDETETT szakirodalomterjesztési versenyt az idén két kategóriában hirdették meg: Az egyikben — a korábbi évekhez hasonlóan — kiállítás, ankét, előadás rendezésével, könyvadásítás megszervezésével, termelőüzemi szakkönyvtárakról készített elemzésekkel vehettek részt a mezőgazdasági szakkönyvtári hálózat könyvtárosai. Ennek a versenynek első helyezettje ismét a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Könyvtárának kollektívája lett, amely jutalmul 1500 Ft értékű könyvtalványt kapott.

A másik lehetőség a versenyben való részvételre vetélkedők rendezése volt az oktatási intézmény hallgatóinak, tanulóinak körében. A résztvevők a szakirodalom, a könyvtár és a szakirodalmi tájékoztatás használatával kapcsolatos ismeretekre vonatkozó kérdésekre adtak választ. A vetélkedők iránti nagy érdeklődést jellemzi, hogy a hét rendezvényen 177 versenyző vett részt. A vetélkedők rendezéséért az első díjat — egyhetes külföldi tanulmányutat — a debreceni Agrártudományi Egyetem Könyvtárának ítélte a zsüri.

A verseny nyertesei között összesen 15 ezer forint értékű könyvtalványt osztottak ki. Jutalmazásukhoz a MEDOSZ, a Mezőgazdasági Könyvkiadó és a Művelt Nép Könyvterjesztő különdíjakkal járult hozzá. (B. F.)